

La interpretació als serveis públics a Catalunya: passat, present i reptes

MIREIA VARGAS URPI

SEMINARI CUSC - 27 DE NOVEMBRE DE 2020

Índex

1. La interpretació als serveis públics: definició i contextualització
2. Passat:
 1. Panoràmica de la recerca del grup MIRAS sobre ISP a Catalunya
 2. Resultats més rellevants dels estudis (2009-2019)
3. Present:
 1. El projecte ILM
 2. Resultats preliminars
4. Reptes

Què és la interpretació als serveis públics?

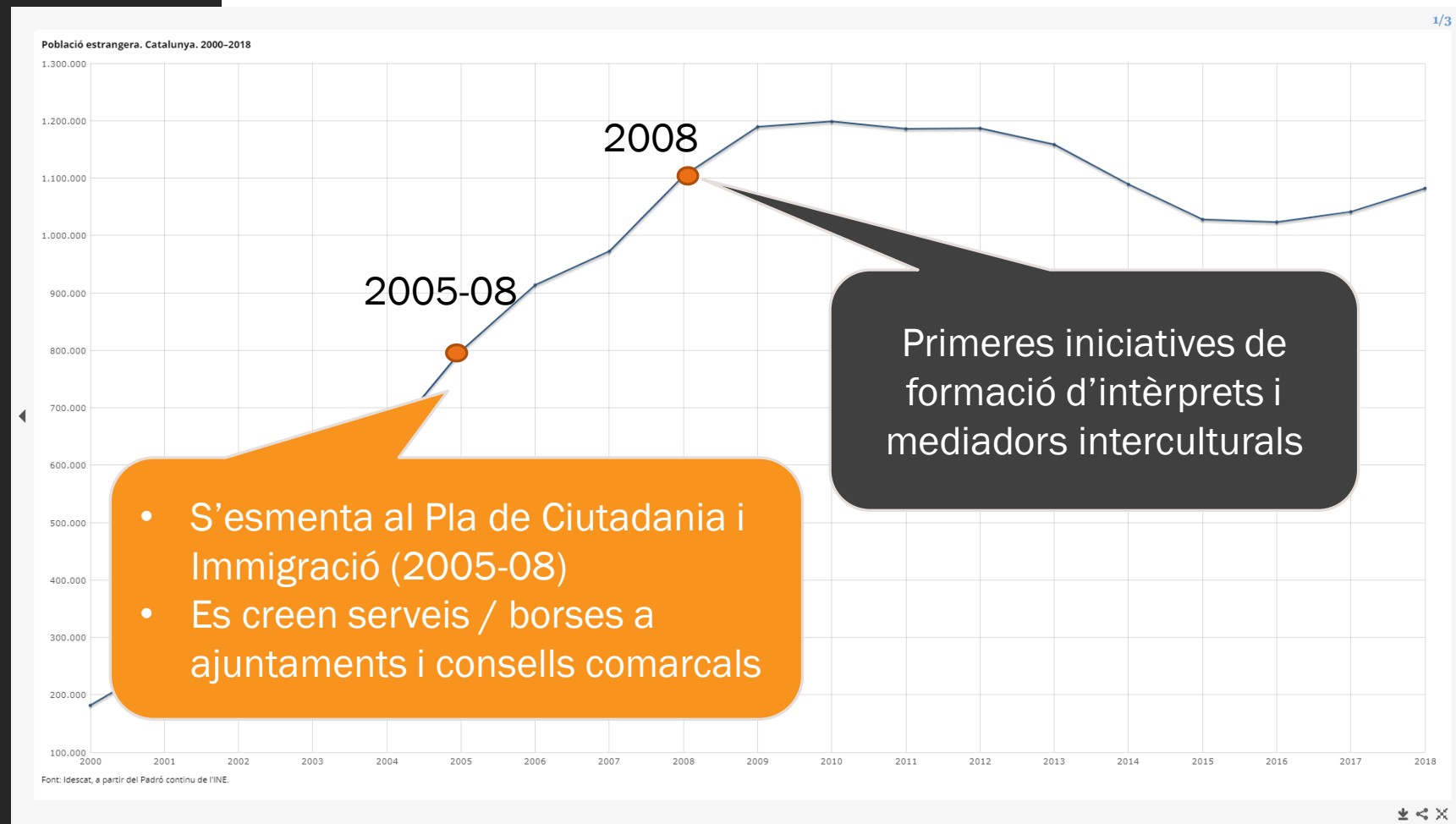

<https://youtu.be/kUM-eyxFMsc?t=192>

Què és la interpretació als serveis públics?

La interpretació als serveis públics, interpretació social o interpretació comunitària (*community interpreting*) consisteix en la interpretació que es desenvolupa en els diferents àmbits dels serveis públics per fer possible la comunicació entre el personal d'aquests serveis i aquelles persones amb una competència limitada en les llengües vehiculars.

La ISP com a resposta a les noves necessitats socials

Font: Idescat

ISP vs. mediació intercultural

Entendemos **Mediación Intercultural** –o mediación social en contextos pluriétnicos o multiculturales– como una modalidad de intervención de terceras partes, en y sobre situaciones sociales de multiculturalidad significativa, orientada hacia la consecución del reconocimiento del Otro y el acercamiento de las partes, la comunicación y comprensión mutua, el aprendizaje y desarrollo de la convivencia, la regulación de conflictos y la adecuación institucional, entre actores sociales o institucionales etnoculturalmente diferenciados.

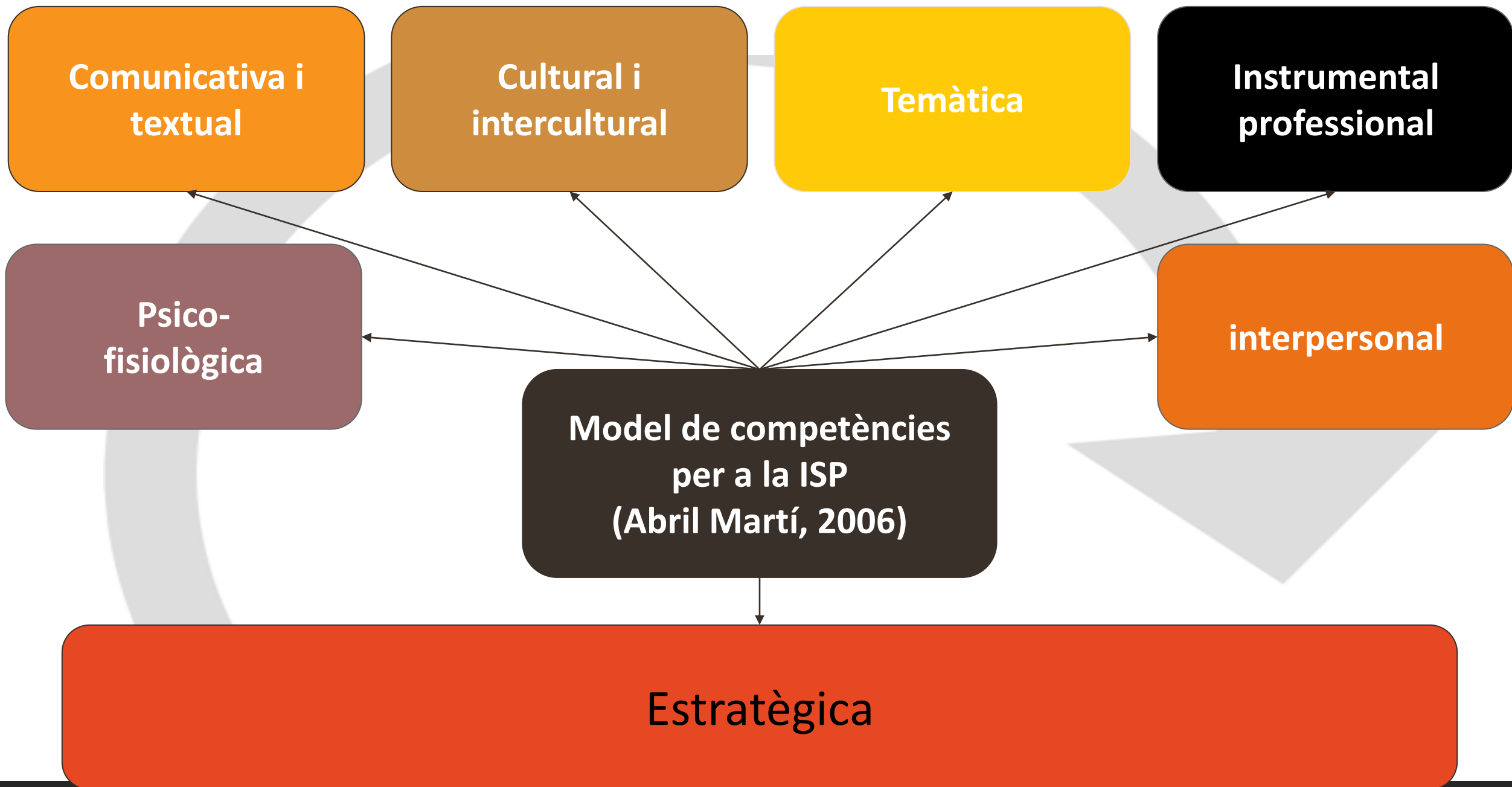
Giménez Romero (1997:142)

La ISP és una realitat d'estudi complexa

- Activitat en vies de professionalització
- Acte comunicatiu complex
- Activitat que implica persones en desequilibri de poder
- Activitat que implica una presa de decisions per part de l'intendent
- Activitat que reflecteix les llengües en contacte (i les relacions entre llengües)
- Activitat cognitiva (i amb impacte emocional)

«només cal ser bilingüe»

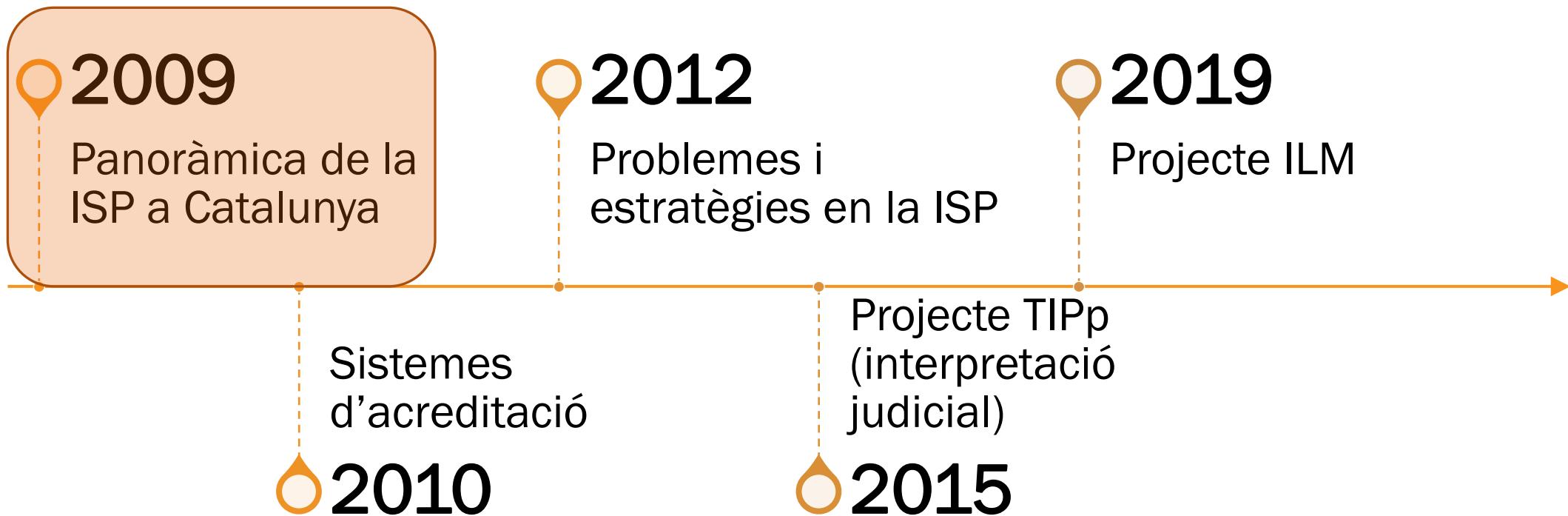
Passat: 2009-2019

PANORÀMICA DE LA RECERCA SOBRE ISP DEL GRUP MIRAS

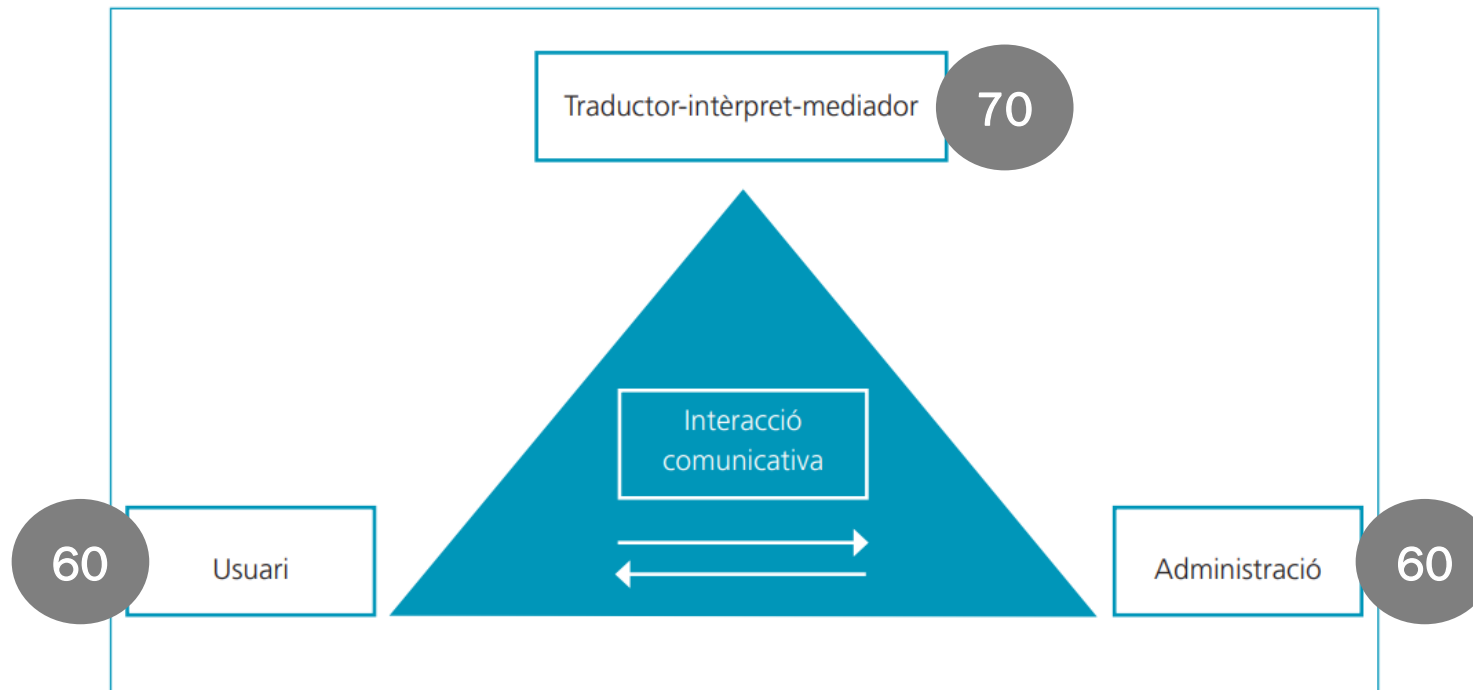
Projectes del grup MIRAS

Projectes del grup MIRAS

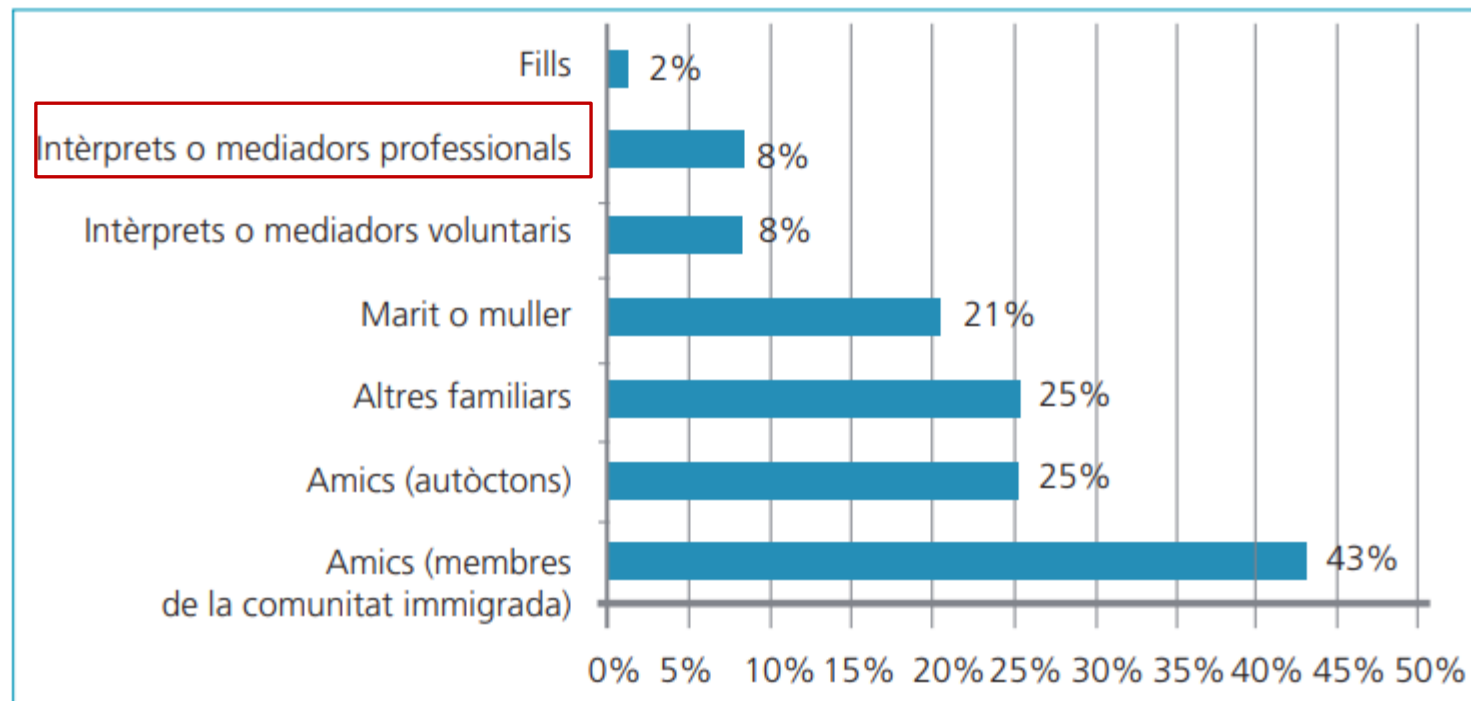
Traducció i immigració: la formació de traductors i intèrprets per als serveis públics, noves solucions per a noves realitats (2009-2011)

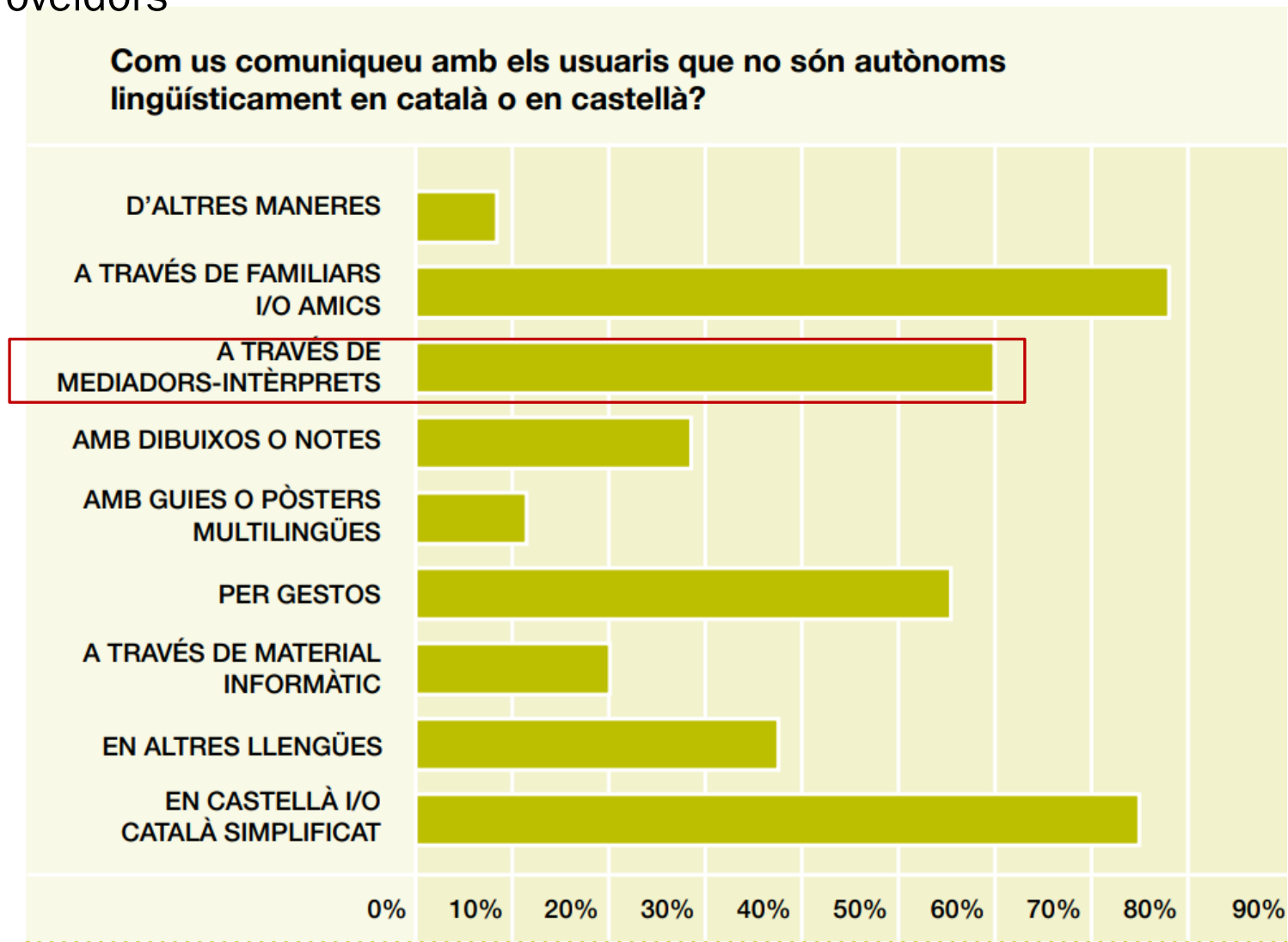
Qüestionaris distribuïts als tres actors principals que intervenen en la comunicació mediada

Quan una tercera persona t'acompanya a l'entrevista amb els proveïdors de serveis públics, qui és?

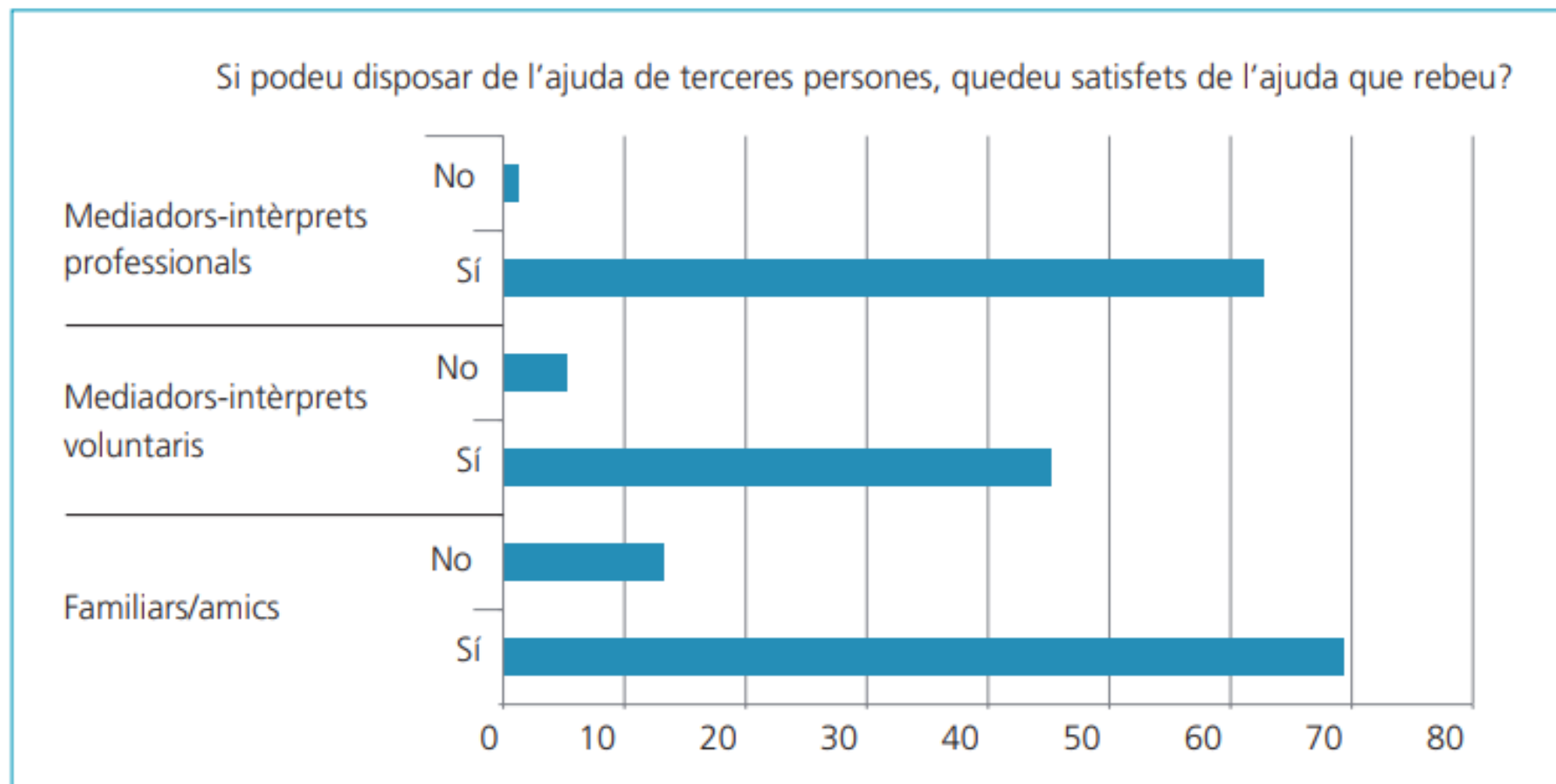
Respostes dels usuaris

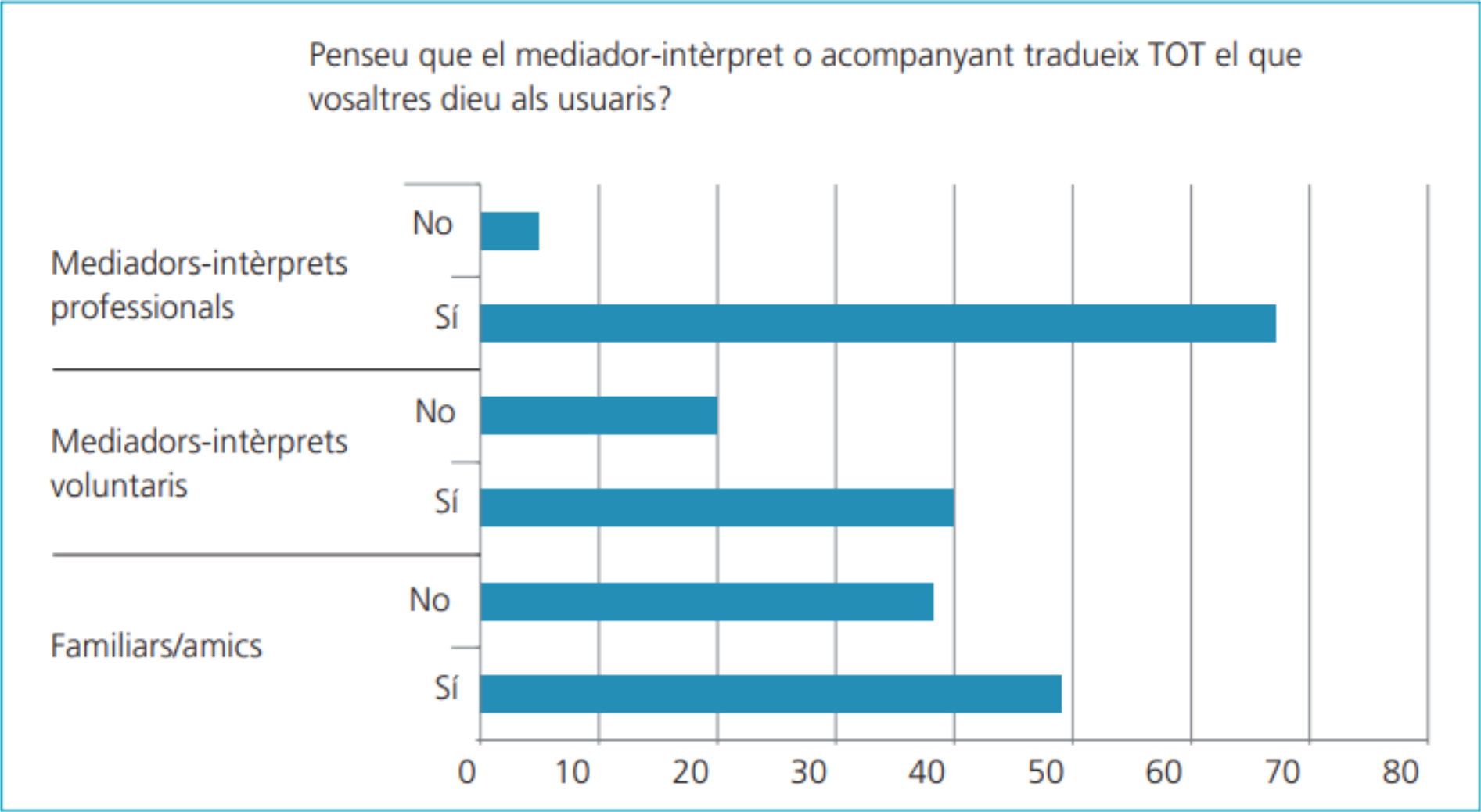
Respostes dels proveïdors

Respostes dels proveïdors

Respostes dels proveïdors

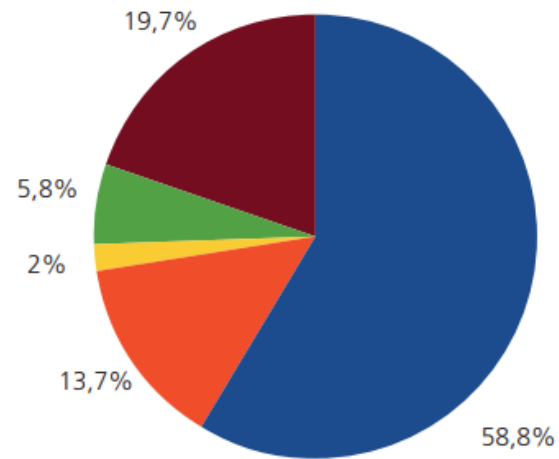

El perfil dels intèrprets

Respostes d'intèrprets

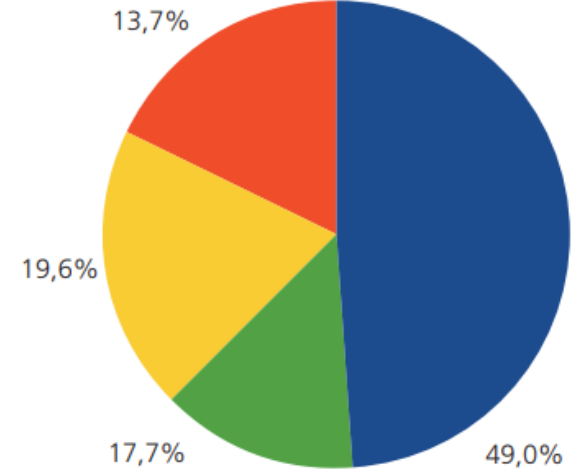
Experiència

- Entre 1 i 5 anys
- Entre 5 i 10 anys
- Entre 10 i 15 anys
- Més de 15 anys
- Ns/nc

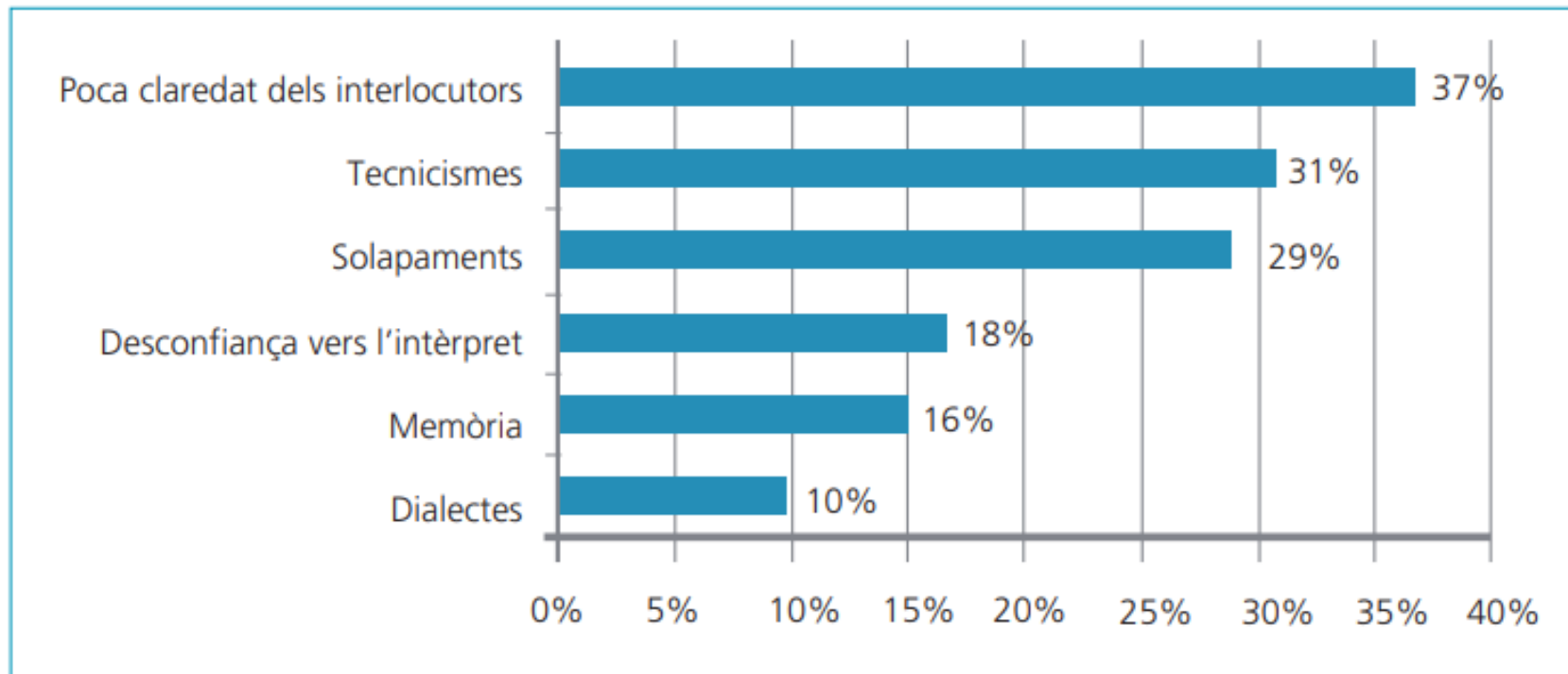

Tipus de dedicació

- Dedicació esporàdica
- Temps parcial
- Temps complet
- Ns/nc

Dificultats amb què es troben els intèrprets

Respostes d'intèrprets

Projectes del grup MIRAS

Problemes i estratègies de traducció i interpretació als serveis públics en l'àmbit socioeducatiu. Estudi de situacions d'interpretació de xinès i àrab. (2012-14)

Disseny experimental:

30 simulacions (15 ZH-CA/ES + 15 AR-CA/ES)

+ qüestionaris +
entrevistes retrospectives

L'estudi de la precisió: 1r exemple

“ T: A veure... ara, eh ... les que té suspeses, són amb quatres, eh?; que són el castellà i el català, bàsicament, són tres i mig – quatre. O sigui que arribarà a aprovar.

Int4: 她说 Catalan, 就是加泰罗尼亚语和西班牙语嘛三四分, 也许会及格嘛。

Diu que, del catalán, és a dir, de llengua catalana i d'espanyol, eh, té un tres o un quatre, potser podrà aprovar. ”

L'estudi de la precisió: 1r exemple

“ T: A veure... ara, eh ... les que té suspeses, són amb quatres, eh?; que són el castellà i el català, bàsicament, són tres i mig – quatre. O sigui que arribarà a aprovar.

Int4: 她说 Catalan, 就是加泰罗尼亚语和西班牙语嘛三四分, 也许及格嘛。

Diu que, del catalán, és a dir, de llengua catalana i d'espanyol, eh, té un tres o un quatre, potser podrà aprovar.”

L'estudi de la precisió: 2n exemple

“T: A veure... ara, eh ... les que té suspeses, són amb quatres, eh?; que són el castellà i el català, bàsicament, són tres i mig – quatre. O sigui que arribarà a aprovar.

Int3: 就是(.)他没有及格就是西班牙语和Catalán 语，但是那个成绩不算很低，就是三点五、四，五分就是成绩了，及格了，通过。

És a dir (.) ell, el que no ha aprovat son l'espanyol i el catalán, però són notes que no són gaire baixes, són tres i mig – quatre, i amb cinc ja n'hi ha prou, ja s'aprova, ja es pot passar.

T: A veure... ara, eh ... les que té suspeses, són amb quatres, eh?; que són el castellà i el català, bàsicament, són tres i mig – quatre. O sigui que arribarà a aprovar el quart de la ESO.

Int5: (a la tutora) Sí? Molt bé. (a la mare) 她说现在呢他还没有过那些课程就是西班牙语跟加泰罗尼亚语，还是语言那方面嘛，就是他的分就是三点五四分，因为在西班牙满分不是一百分，在这里是十分嘛，他得到是三点五、四... (a la tutora) Tres coma cinc, quatre, no? m'has dit?

Diu que les assignatures que no ha aprovat són l'espanyol i el català, és a dir, de l'àmbit de les llengües, que té una nota de tres i mig – quatre, perquè a Espanya la nota màxima no és cent, aquí és deu, eh?, i ha tret tres i mig – quatre.

T: Sí.

Int5: 三点五、四分这样子的，可是总的来说她觉得初四可以过得。

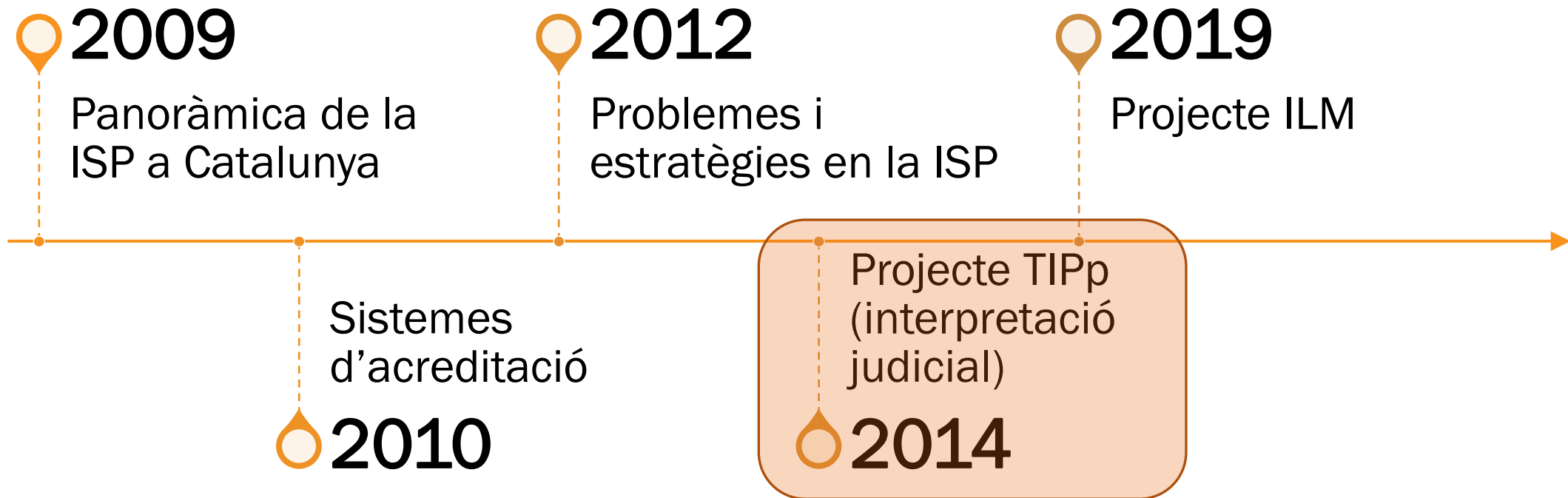
Tres i mig – quatre, així. Però en general ella creu que podrà aprovar quart d'ESO.

Resultats qualitatius

- Rol difús entre ISP i mediació intercultural
- Poc ús de la presa de notes
- Manca d'estratègies per a la traducció a la vista
- Ús estratègic de la comunicació no verbal:
 - Per gestionar la convesa
 - Per mostrar empatia
- Presència de marcadors conversacionals
 - Per indicar recepció del missatge
 - Per mostrar empatia

Projectes del grup MIRAS

El projecte TIPp (2015-17)

(Traducció i Interpretació en
Processos penals)

<https://pagines.uab.cat/tipp/>

3CATALUNYA
RADIO

NOTÍCIES

ESPORTS

CULTURA

EL TEMPS

DIRECTES ▾

Notícies ▸ Vídeos ▸ Àudios Seccions ▾

BARCELONA

Denuncien que hi ha intèrprets que s'inventen el que diuen els acusats als jutjats

Un estudi conclou que més de la meitat del que es diu en els judicis amb intèrpret no es tradueix a la persona que es jutja

Redacció
07/07/2017 - 13:25 | Actualitzat 08/07/2017 - 19:04

f t +

🔖

Més de la meitat del que es diu en un judici amb intèrpret no es tradueix a la persona jutjada, segons un estudi que s'ha fet en més d'una cinquantena de vistes de deu jutjats penals de

Rerefons i motivacions per a la recerca

1. Transposició de les directives europees i modificació de la llei d'Enjudiciament Criminal
→ ha millorat la situació?
2. Necessitat d'investigar la interpretació judicial a partir de dades objectives de la realitat
3. Voluntat de crear recursos per a intèrprets i operadors judicials basats en els resultats de la recerca

Descripció de la realitat

Creació d'un corpus

Plataforma de recursos

Vistes en què es va sol·licitar un
intèrpret (anglès, francès o romanès):
231

Corpus: gener-juny
2015 (en, fr, ro)

No es va trobar el vídeo: **56**

No hi va haver interpretació: **110**

No s'ha pogut transcriure la
interpretació (*chuchotage*, mala
qualitat de l'àudio): **10**

Vistes
transcrites: **55**

Manca d'interpretació en els judicis

Llengua	Minuts totals	Minuts bilingües	<i>Chuchotage</i> (xiuxiueig) o traducció a la vista	Minuts interpretats (bilingüe + <i>chuchotage</i>)	% Minuts sense interpretació o <i>chuchotage</i>
Anglès	371	123	57,8	180,8	51,2
Francès	190	92	24	116,0	38,9
Romanès	555	124,2	92,6	216,8	60,9
Total	1116	339,2	174,4	513,8	54,0

Taula 2. Minuts interpretats de mitjana en les vistes del corpus

Errors en els fragments interpretats

J: Y la responsabilidad civil de 200 euros que debería de abonar con el otro acusado si nunca saliera condenado. Bueno. Entonces le pregunta si reconoce los hechos y si acepta estas condenas que pide la acusación.

Int: So, do you accept the charges?

A: To say that I robbed a wallet, hey, they have to free me?

Int: Yeah.

A: to... ye--... free me...?

Int: Yeah.

A: So I said I robbed the wallet, they have to free me.

Int: Sí, sí, sí, sí acepta y tienen que dejarlo en libertad.

”

OG = Omissió greu / ADG: Adició greu / FSG: fals sentit greu / SS: sense sentit

Llengua	OG/hora bilingüe	ADG/ hora bilingüe	FSG/ hora bilingüe	SS/ hora bilingüe	Total d'errors greus/ hora bilingüe
Anglès	6,3	2,6	7,3	4,4	20,6
Francès	5,9	1,3	6,5	1,3	15,0
Romanès	12,6	4,8	7,3	1,0	25,7
Mitjana	8,5	3,2	7,1	2,3	21,1

Taula 3. Mitjana d'errors greus per hora bilingüe

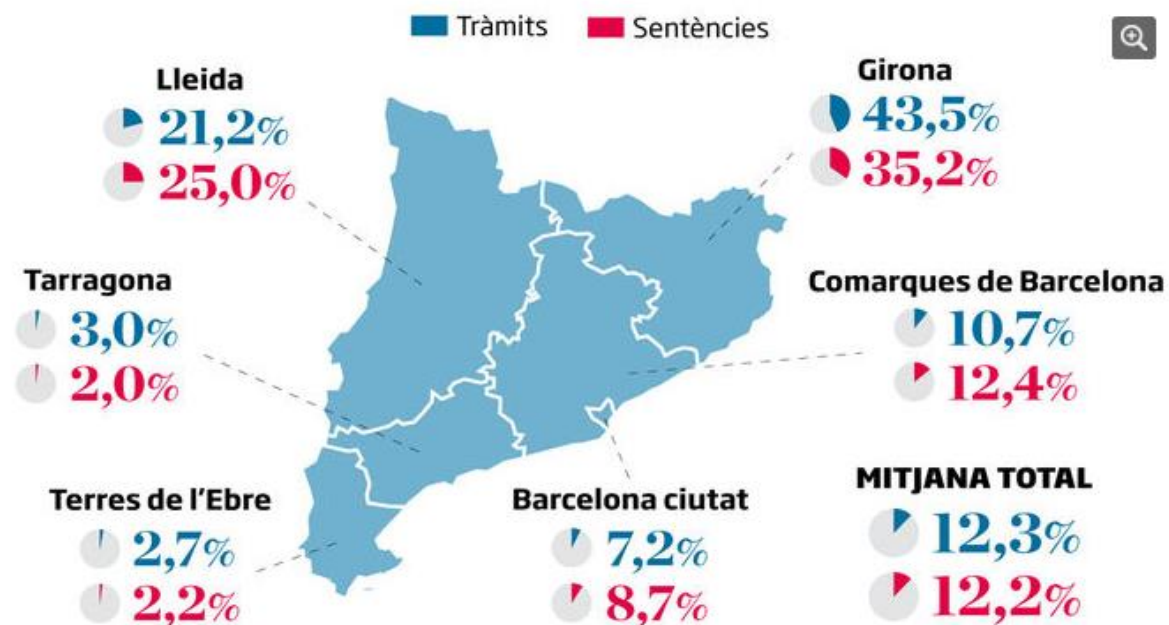
El fet que hi hagi interpretació fa que el català sigui una llengua encara més minoritzada?

LA JUSTÍCIA

El català, llengua minoritària a la justícia

La inèrcia i el fet que no sigui un requisit a la carrera judicial n'expliquen el poc ús, segons jutges i advocats

MONTSE RIART Barcelona ACTUALITZADA EL 17/04/2016 00:00

El català, llengua minoritària a la justícia

Diari Ara, 17/04/2016

Explotació del corpus:

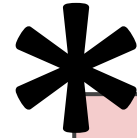
Anotació de característiques generals (metadades)

Llengua vehicular + llengua a la qual s'interpreta

F	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
Duració aprox. de la part bilingüe (minuts)	Interés cas estudiat	Delict	Llengua vehicular del judici	Llengua a la qual se tradueix	Presentació del interpret	Instruccions al interpret	Conformidat	Senten cia in voce	Númer o de usuari os	Situació n procesal del usuari o/s	Sexo del interpret e	Susurrat	Quando el susurrado es parcial ¿se susurran todas las pruebas?	Traducción a la vista	Voz propia del interpret
0		Hurto	castellano	castellano	0	0	1	1	1						
0			castellano	castellano			1	1		acusado					
10	1	Hurto	castellano	castellano	0	0	0	0	1	acusado	hombre	0	0	0	
0			castellano	castellano											
0		Agresión física y verbal (injuria y malos tratos)	castellano	castellano											
6		Agresión física y verbal (injuria y malos tratos)	castellano	castellano	0	0	0	0	1	testigo	mujer			0	
6	1	Delito contra la salud pública	castellano	castellano	0	0	0	0	1	acusado	mujer	1	1	0	
0	1	Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano			0	0	3	acusados	hombre	0			
0	1	Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano	0	0	0	0	3	acusados	hombre	0	0	0	
0	1	Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano	0	0	0	0	3	acusados	hombre	0			
0		Delito de estafa y contra la propiedad industrial	castellano	castellano	0	0	0	0	3	acusados	hombre	0			
0			castellano, catalán							acusado					

Descripció del corpus estudiat

Llengua d'interpretació sol·licitada	núm. de vistes	Llengua vehicular = castellà (es)	Llengua vehicular = català (ca)	Llengua vehicular = es + ca	Llengua vehicular = es + ca (%)
anglès	19	18	0	1	5,3%
francès	9	8	0	1	11,1%
romanès	27	19	0	8	29,6%
total	55	45	0	10	18,2%

**la
interpretació
sempre és al
castellà**

	Ref. judici	Durada total de la gravació (minuts)	Durada de la part en català	% de català emprat al judici	Es demana permís a l'interpret?	Xiuxiueig (parcial) dels fragments en català?
Romanès	84	22	8:39	39%	1	1
	365	12	2:04	16%	0	1
	336	13	0:16	2%	0	0
	339	12	3:39	30%	0	1
	415	16	0:55	6%	0	1
	18	23	0:57	4%	0	0
	393	29	10:18	35%	0	1
	81	60	1:52	3%	1	0
Francès	130	20	1:45	9%	0	1
Anglès	254	25	1:39	6%	0	0
Total	10 judicis	232	32 minuts	14%	2	6

Com es fa el canvi al català?

Lletrat de l'acusació particular: Vale. Ninguna pregunta más señoría. Gracias.

Jutge: La defensa de l'altre acusat té alguna pregunta?

Lletrat de la defensa: Sí, amb la vènia. Eh, ¿el señor Ion salió corriendo y usted vio que se marchó del lugar?

Alternança de codi en funció del destinatari

Jutge: Hola, bon dia. ¿Me puede decir su número TIP de mosso d'esquadra?

Testimoni policial: Sí, señoría. Cero... [Zero...

J: [Si vol parlar en català, pot parlar en català.

TP: Com vulgui.

J: Eeh, l'intèrpret entén el català... de català?

Intèrpret: Sí, perfectament.

J: Si quiere hablar catalán, pues puede hablar catalán.

TP: Molt bé.

J: Eh, pues tiene la palabra el ministerio fiscal.

Fiscal: Sí, con la venia señoría. ¿Ratifica la, la, la minuta policial?

TP: Sí, afirmativo, la ratifico.

LD: Ninguna pregunta, señoría.

J: Val, que passi el primer testimoni. (...) Hola, bon dia.

TV1: Hola, bon dia.

J: Senyor José Fernández...

TV1: Sí.

J: Eh, mej---, millor en castellà o en català? A mi m'és igual.

TV1: Bueno, me es igual.

J: Bueno, Eh, primer li explicaré els seus drets i obligacions en català i després, si no l'importa, parlarem en castellà perquè més o menys ens pugui entendre la senyora intèrpret. Porque, usted entiende el catalán?...

No, ¿verdad?

Intèrpret: Sí.

J: Bueno. Bueno, cadascú que parli com vulgui. Va a declarar com testimoni, jura o promet dir la veritat?

TV1: Sí.

J: Li tinc d'advertir que si no digués la veritat, podria cometre un delicte que el Codi Penal castiga amb pena de presó. D'acord? Primer li preguntarà la senyora fiscal. Senyora fiscal?

F: Con la venia, señoría. (continua l'interrogatori en castellà).

Present: 2020

EL PROYECTO ILM

La ISP a l'últim Pla de ciutadania i de les migracions

54

Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020

• Línia 2.4. Accessibilitat dels serveis públics a les persones immigrades, refugiades i retornades

- Programa 2.4.1. Accessibilitat als serveis públics i a les prestacions socials

Objectiu

Garantir a les persones immigrades, refugiades i retornades un accés als serveis públics i a les prestacions socials en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania, amb les adaptacions que siguin necessàries per atendre'n la diversitat.

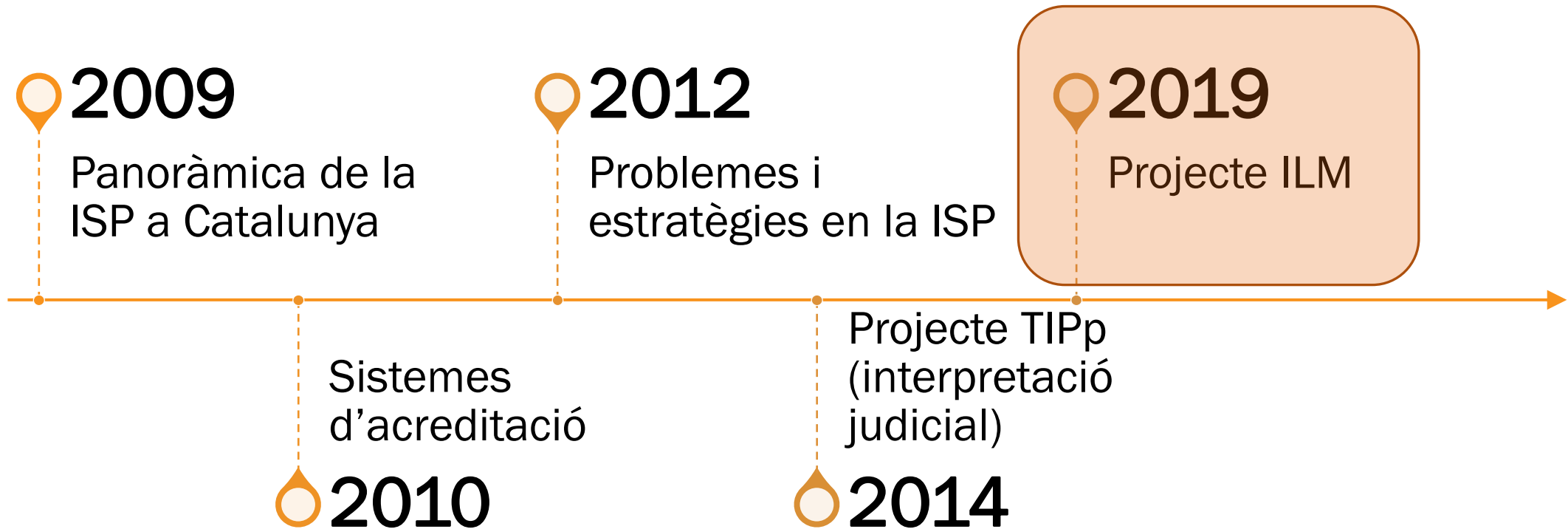
Descripció

Són actuacions de continuïtat dels diferents departaments de la Generalitat de cara a facilitar l'accessibilitat als serveis públics a través de la mediació intercultural, la traducció i interpretació, i la informació de l'existència de serveis especialitzats.

Actuacions

	Descripció	Líder	Altres
1	Increment de l'oferta de serveis d'interpretació per a persones sense competència lingüística (061 CatSalut Respon i altres)	INT, ENS, SLT, ICD, JUS, SIMC	
2	Acreditació de la formació dels intèrprets que actuen en els serveis públics	SIMC	DGPL, SUR
3	Formació, acreditació i disponibilitat del servei de mediadors i traductors interculturals	SIMC	
4	Acol·lida als serveis sanitaris a través dels mediadors interculturals i de CatSalut Respon	SLT	
5	Accés als serveis públics de salut per a totes les persones, amb independència de la seva situació administrativa	SLT	

Projectes del grup MIRAS

Joves intèrprets naturals: la intermediació lingüística a l'educació, serveis socials i sanitat (projecte ILM)

Objectius:

Descriure la intermediació lingüística per part de menors (ILM);

Proporcionar informació objectiva i empírica sobre l'extensió i les característiques de la ILM en les principals comunitats immigrades a la província de Barcelona;

Sensibilitzar dels perills d'aquesta pràctica quan va més enllà de facilitar la comunicació en petites gestions;

Empoderar infants i adolescents en la nova societat per mitjà de la revalorització de les llengües d'origen;

Presentar la professió de la interpretació i les seves diverses modalitats a joves estudiants que ja tenen un nivell de competència alt en dues o més llengües.

Joves intèrprets naturals: la intermediació lingüística a l'educació, serveis socials i sanitat (projecte ILM)

Enfocament qualitatiu:

- Qüestionaris a professorat i altres proveïdors de serveis
- Grups de discussió amb menors (14-17 anys)
- Entrevistes a joves adults (18-24 anys)
- Entrevistes a pares i mares

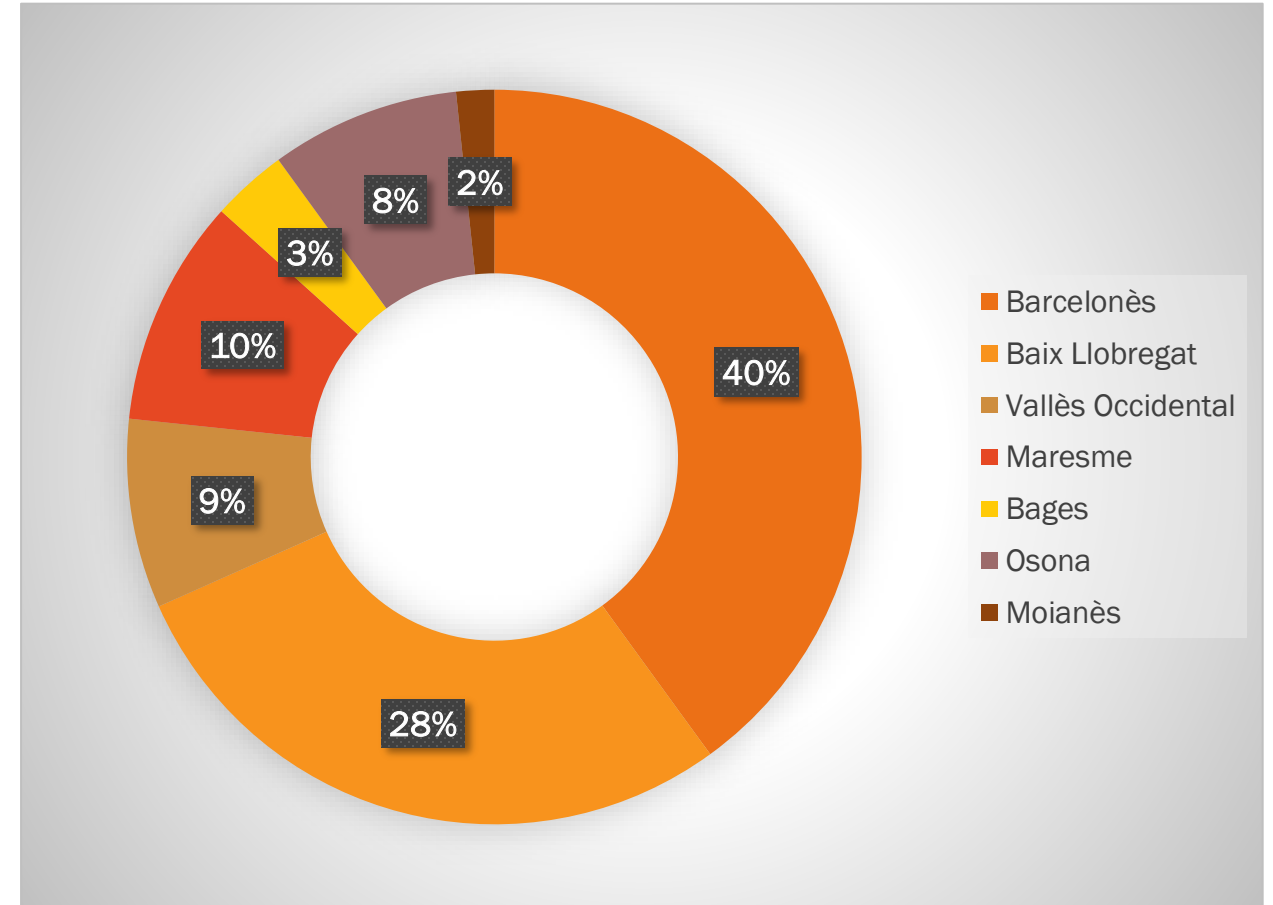

<http://pagines.uab.cat/ilm>

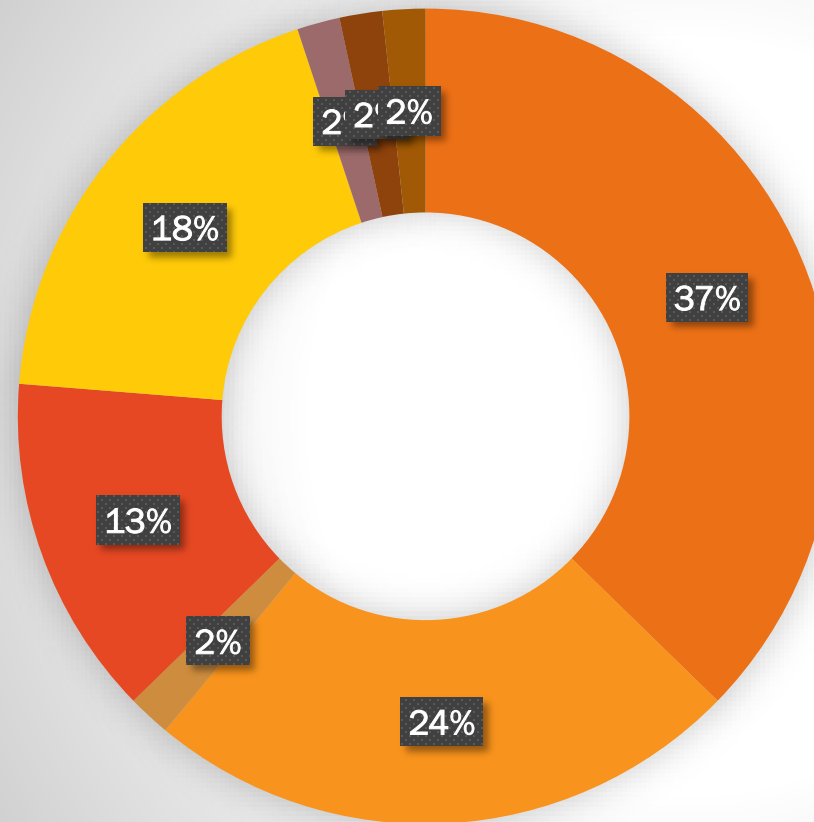
<http://pagines.uab.cat/eylbid/en>

1. Distribució i enviament:

1. Contacte amb el Departament d'Educació
2. Enviament a 116 Instituts d'Educació Secundària (màxima i alta complexitat) de la província de Barcelona
3. Recopilació de respostes (20 de gener de 2020 – 17 de febrer de 2020)
4. Descripció de la mostra: 60 qüestionaris de 7 comarques (de 4 comarques no es van rebre respostes)

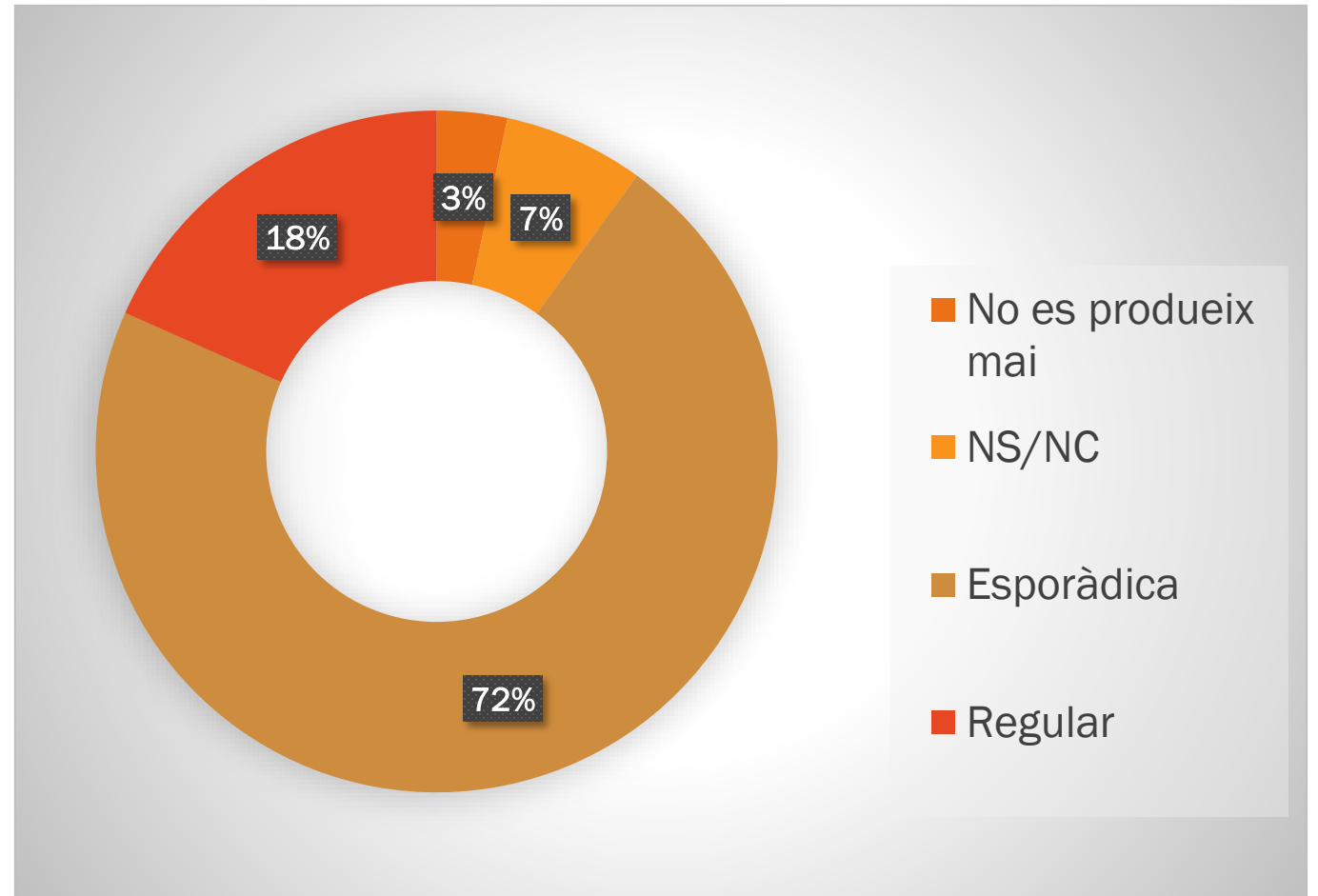

Quan tens
necessitat de
parlar amb els
progenitors o
tutors legals d'un
alumne/a amb
competència
lingüística
limitada en
castellà o català:

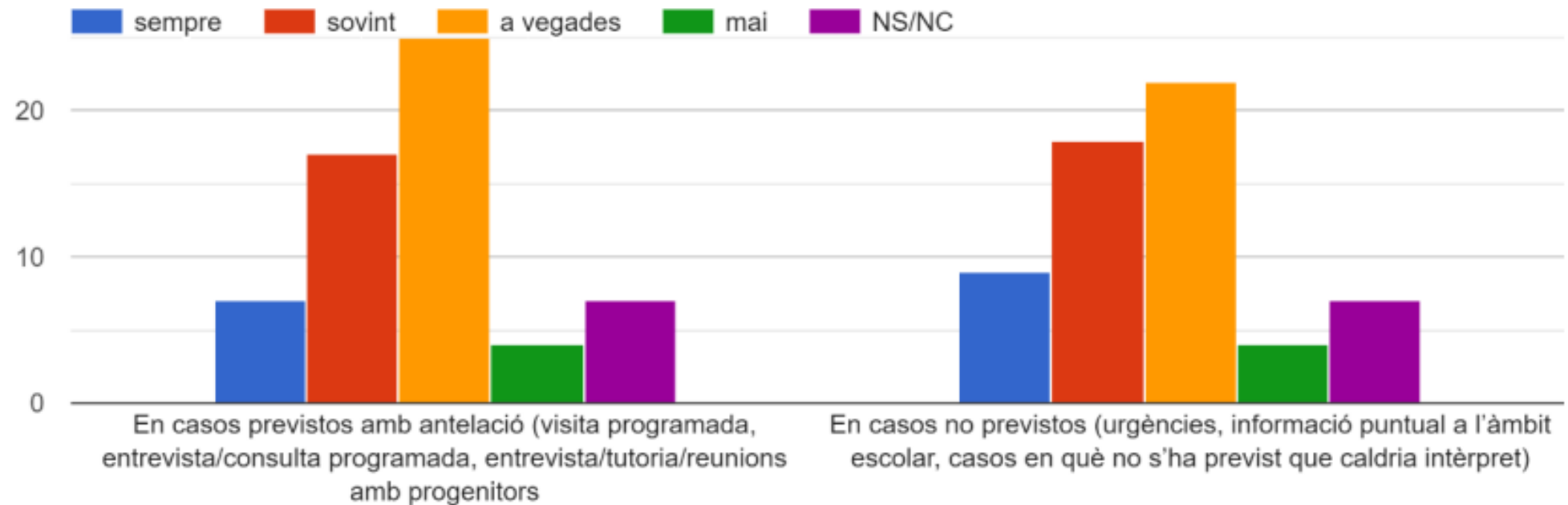

- Demano a l'alumne/a en qüestió que faci d'interpret a l'entrevista
- Demano als pares o tutors que vinguin amb algú que sàpiga la llengua
- Demanem servei de traductors al Consorci.
- Parlo amb la direcció amb el centre per contractar un intèrpret o mediador professional
- Busco un alumne/a que parli l'idioma dels pares o tutors
- Depèn. De vegades el mateix alumne. M'ajuda, o algun germà més gran
- Rarament es produeix, llevat aula acollida
- Tenim dos professors magrebins que ens poden facilitar la tasca

La intermediació lingüística per part de menors (ILM) es fa servir de manera regular o esporàdica al vostre centre?

La ILM es dona...

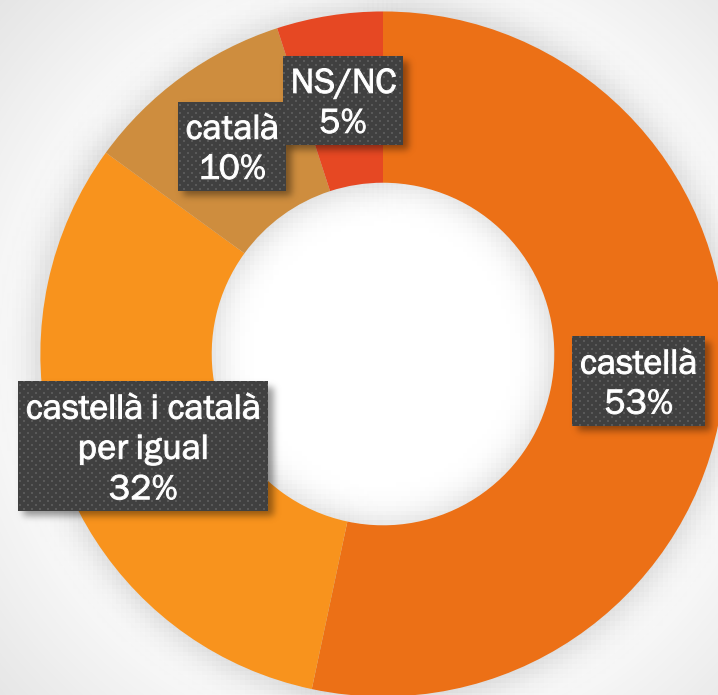

Per què creieu que la ILM és més freqüent en certs col·lectius?

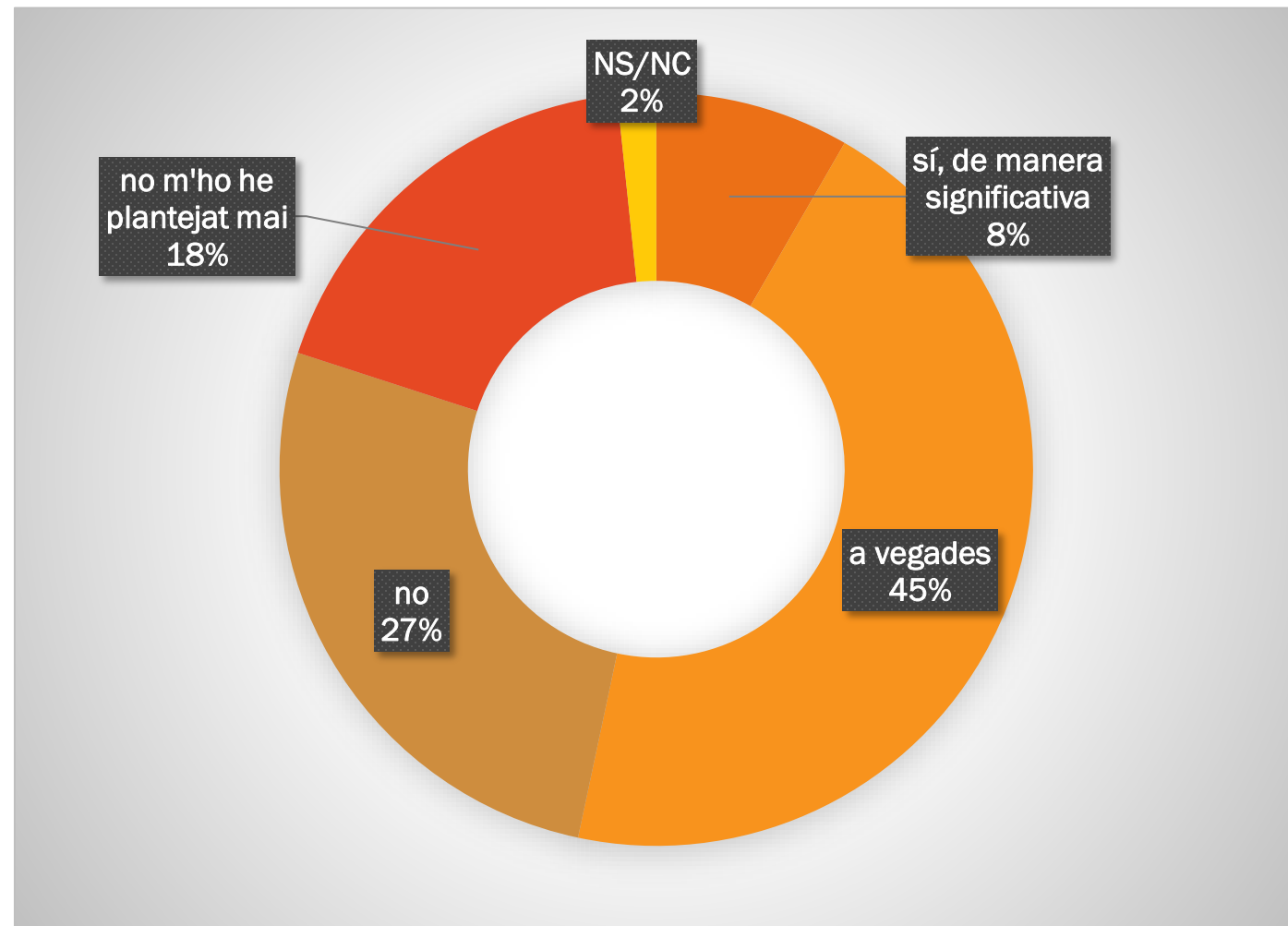
Anàlisi temàtica de les respostes rebudes:

- Problemes d'integració / manca d'interacció amb persones autòctones (37,3%)
- Col·lectiu més nombrós (19,6%)
- Nivell baix d'alfabetització (9,8%)
- Arribada recent (9,8%) i distància entre llengües (9,8%)
- Manca de recursos per comptar amb un intèrpret professional (7,8%)
- Altres motius (5,1%)

A quina llengua
interpreten més els
joves?

Creus que la ILM
afavoreix
l'aprenentatge del
català?

Reptes de la ISP a Catalunya

Present

La situació de la ISP és, en general, precària, malgrat respondre a drets humans bàsics

La ISP no s'ha consolidat com sí que ha passat en altres països (e.g. Austràlia)

Manquen mecanismes per garantir la qualitat del servei

Cal lloar l'esforç realitzat a l'àmbit local

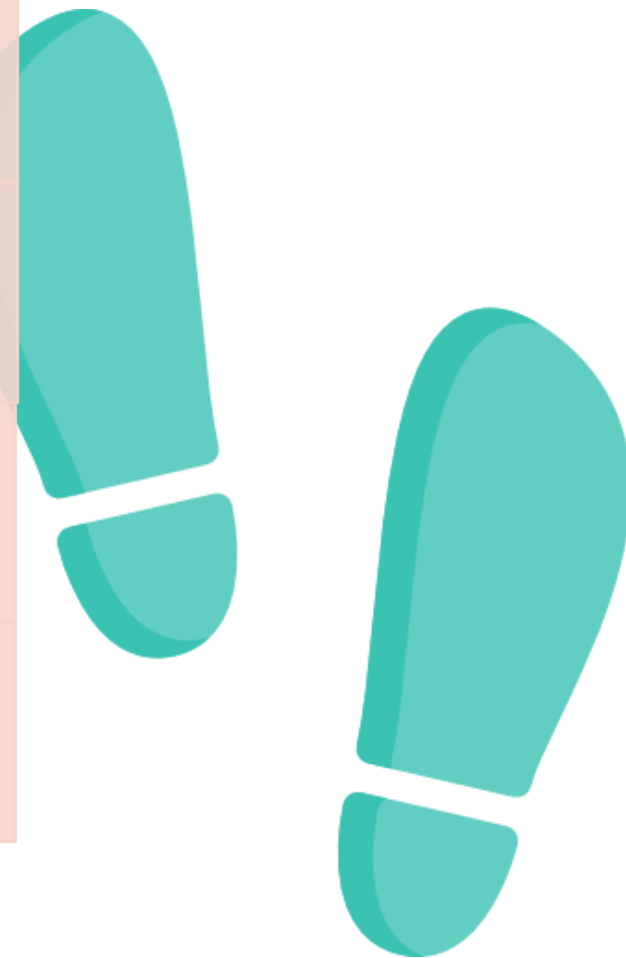
Reptes

Aconseguir que la ISP sigui un servei bàsic, consolidat, accessible

Formació a l'abast de tothom

Acreditació que permeti millorar la qualitat

Evitar males pràctiques que vulneren drets humans bàsics

Més informació sobre els projectes:

Arumí Ribas, Marta, et al. (2011) *Comunicar en la diversitat. Intèrprets, traductors i mediadors als serveis públics*. Barcelona: Linguamón. <https://ddd.uab.cat/record/204737>

Arumí Ribas, Marta; Vargas-Urpí, Mireia (2017). Strategies in public service interpreting: a roleplay study of Chinese-Spanish/Catalan interactions. *Interpreting*, vol. 19, n. 1, 119-142. <https://ddd.uab.cat/record/195926>

Projecte Expanding Borders in PSI (vídeos): <https://pagines.uab.cat/expandingpsi/>

Projecte TIPp: <https://pagines.uab.cat/tipp/>

Projecte ILM: <http://pagines.uab.cat/ilm>

Projecte EYLBID: <http://pagines.uab.cat/eylbid/en>

Els articles del grup MIRAS en accés obert: <https://ddd.uab.cat/collection/miras>